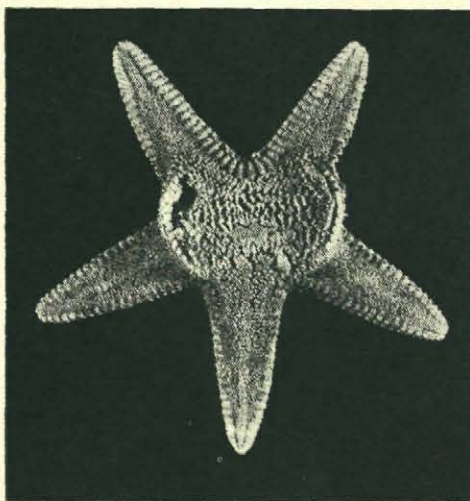

grootte. Aan de orale (buik- of onder-)zijde bevindt zich de ronde mondopening, die 6 mm middellijn meet. In die mondopening vallen op de beide geribde umbones, oudste delen van de Kokkel, die samen de top of apex van de schelp vormen. Deze is 18-19 mm lang en dus moet de mond van de Kamster zéér sterk zijn gerekt om de prooi in te zwelgen. Dit is gebeurd in levende, dichtgeklapte toestand van de schelp. Na intrede van de dood van de Kokkel is zijn schelp opengegaan en heeft de maag van de Kamster verscheurd. Aangezien bij *Astropecten* een anale opening ontbreekt, bleef de Kokkel steken zoals de foto aangeeft; trouwens opengeklapt zou de schelp de Kamster toch onmogelijk hebben kunnen verlaten.

De scheuren langs de schelpranden werden zó aangetroffen. De kleine opening aan de linkerzijde in de schijf van de Kamster is door de vinder aangebracht om de schelp enigszins duidelijker zichtbaar te maken. Boven het vlak van de schijf steken de kartelranden van beide schelpheften 5 mm uit. Dit geval herinnert nu sterk aan de foto op blz. 259 in *De Levende Natuur* van 1 Nov. 1916, jrg. 21, ook besproken op blz. 59, 60 in hetzelfde tijdschrift van 1 Mrt. 1951, jrg. 54.

De wel eens verkondigde mening, dat we hier te doen zouden hebben met een kunstproduct, door bv. vissers vervaardigd om er badgasten en jeugdige natuurliefhebbers in te laten lopen, is reeds door de opmerkingen van Van Regteren Altena (*D.L.N.* 53 p. 239) en het artikel

van Lems (*D.L.N.* 54 p. 14) afdoende weerlegd. Bij de foto van 1916 zou men eventueel nog kunnen zeggen, dat beide schelpheften (van *Donax*) zouden zijn ingestoken in door de mens aangebrachte spleten in de *Astropecten*. Bij het geval, nu juist beschreven met *Cardium*, lijkt kunstmatige inbrenging toch volkomen uitgesloten. Van enige ingreep is nergens iets te ontdekken. *Astropecten* is vrij zeldzaam op onze kust; *Asterias rubens*, de Gewone zeester, is veel algemener. Waarom wordt deze laatste dan niet met ingestoken schelpen voorzien? Een dergelijk kunstpreparaat is nog nooit aangetroffen en zou juist veel gemakkelijker kunnen worden gemaakt.

Dr A. B. VAN DEINSE.

De mens als toevlucht. De vogels van veld en water hebben het laatst wel bar slecht gehad. Velen van hen overleefden de strenge koude zonder sneeuw niet en wie buiten rond zwierf, vond ze daar liggen. Soms nog gaaf en mooi (maar dan moest men er gauw bij zijn) of reeds aangevreten door al wat op dierlijk voedsel aasde. De stand van wintergasten en standvogels zal wel sterk gedund zijn, voor zover zij niet tijdig op de wieken gingen naar mildere oorden of bij woningen voeding en drinkwater(!) vonden.

Niet alleen bij huis zag men vreemde gasten; het was ook opvallend, hoe dicht men in het veld gewoonlijk schuwe vogels kon benaderen. Zo de Wintertaling, die maar niet opvloog uit het wak, de Kramsvogel op een meter afstand in het boompje, en de Koperwieken, die rustig aan de wegrand bleven rondscharrelen, toen we van de fiets stapten. Kleine herinneringen, maar sprekend van ellende..... zorgelijk dierenleed, waardoor de gewone reacties op onze komst, namelijk vrees, gevolgd door vluchtdrift, overwonnen werden door de overheersende drang naar voedsel. En toch leken deze vogels nog geheel fit te zijn.

Wat echter te denken van de volgende, ontroerende belevens... van de nog jonge Kramsvogel, die tegen de middag van de 3de Februari van zeker wel honderd meter afstand door het weiland en over het ijs van het slootje langs de landweg naar mijn vrouw strompelde, voor haar voeten ging zitten en zich rustig liet oppakken. Ook thuis toonde het dier, hoewel de Kramsvogel toch schuw en emotioneel van aard is, geen vrees. Zo goed en zo kwaad als het

ging, liep het nog wat rond, de veren al maar overeind, eerst over de tafel, toen over de vloer, zat wat voor het voer en water, maar hoewel de snavel er mee in aanraking gebracht was, nam het er niets van op. Het was niet meer nodig om, zoals in onze bedoeling lag, de vogel na het middageten voedsel in de bek te stoppen. Na een poosje namelijk viel het dier om en begonnen de stuip trekkingen. Een korte doodstrijd in mijn hand was het einde van een volkomen uitgemergelde vogel.

Wat voert zo'n reeds ten dode opgeschreven dier met zijn laatste krachten naar de mens, voor wie het onder gewone omstandigheden bevreesd is? Hongergevoel zal het wellicht niet meer gehad hebben, daarvoor was het te ver heen, en, ware mijn vrouw een roofvijand geweest, het zou er wel niet heen gegaan zijn. Wat dan wel? Ik doe er het zwijgen toe, alleen dit..... ik geloof wel, dat gevoelens en vermogens van hogere dieren, zoals van vogels, veel sterker ontwikkeld zijn dan de wel eens al te nuchtere wetenschap aangenomen heeft. Hiermede wil ik echter geenszins ontkennen, dat ons denken zich in generaliserend opzicht en door groter combinatie-vermogen van dat der dieren onderscheidt.

Wageningen.

Dr D. M. DE VRIES.

Oude gegevens over eieren- en voedselvervoer door de ratten. De heer G. M. Roding, Enschede, vroeger reeds door mij genoemd, schreef mij einde November 1953 over de kwestie nog het volgende.

„Het schijnt dat deze historie al heel oud is. Ik (Roding) vond het verhaal bij La Fontaine (Fables, uitgave Hachette, Paris, 1868, p. 634), met twee platen van Gustave Doré. Waar nu La Fontaine zijn eerste uitgave in 1668 het licht deed zien en bovendien hierbij hoofdzakelijk Aesopus (570 vóór Chr.) vertaalde, wordt de geschiedenis dus wel heel oud.”

Bij Dr H. D. Veenstra, Rotterdam, leraar in het Frans aan het Gymnasium Erasmianum, heb ik hierover navraag gedaan en hoorde, dat in 1679 het eerst de gedichten van La Fontaine uitkwamen en dat niets er op wijst, dat de hier bedoelde fabel (zie hieronder) oorspronkelijk van Aesopus zou zijn. Afgezien nog van een verschil in jaartallen, is dus Veenstra van een andere mening dan Roding.

Wél wist eerstgenoemde mij nog mede te delen, dat Plinius de Oudere (100 jaar na Chr.) het

verhaalt vertelt dat „levensmiddelen” vervoerd worden door ratten „als een ei”, maar bij die levensmiddelen wordt een ei niet genoemd. Intussen kan eventueel het vervoer van een ei wel eens onder levensmiddelenvervoer vallen. De wijze van verplaatsing is dezelfde, wat dan ook de levensmiddelen mogen zijn.

De fabel waar het hier om gaat heet: „Les deux rats, le renard et l'oeuf”.

Het nu volgende deel van de fabel behandelt, in oude franse spelling, ons eierengeval:

„Deux rats cherchoient leur vie; ils trouvèrent
un oeuf.

Le diné suffisoit à gens de cette espèce:

Il n' étoit pas besoin qu' ils trouvassent un
boeuf.

Pleins d' appétit et d' allégresse,

Ils alloient de leur oeuf manger chacun sa part,

Quand un quidam parut: c' étoit maître Renard,

Rencontre incommode et fâcheuse:

Car comment sauver l'oeuf? Le bien

empaqueter,

Puis des pieds de devant ensemble le porter,

Ou le rouler, ou le traîner,

C' étoit chose impossible autant que

hasardeuse.

Nécessité l' ingénieuse

Leur fournit une invention.

Comme ils pouvoient gagner leur habitation,

L' écornifleur étant à demi-quart de lieue,

L'un se mit sur le dos, prit l'oeuf entre ses bras;

Puis, malgré quelques heurts et quelques

mauvais pas,

L'autre, le traîna par la queue.

Qu'on m'aïlle soutenir, après un tel récit,

Que les bêtes n'ont point d'esprit!”

De heer Roding voegt hier nog aan toe:

„Hoewel ik het met de laatste zinsnede niet geheel eens ben, vind ik het geheel toch zeer opmerkelijk en in een logische volgorde:

1. het ei wordt gepakt en bezorgt veel last tijdens het transport;
2. optreden van het gevaar-element;
3. de sleperij begint.”

Het moge dan niet zeker bekend zijn, wáár in de 17e eeuw J. de La Fontaine, 1621-1695, zijn gegevens aan ontleende, een aardige fabel heeft hij dan toch gemaakt over het onderwerp, dat ons reeds enige tijd bezig houdt.

Dr A. B. VAN DEINSE.